C/2026/3239

2.7.2026

Avizul Comitetului Economic și Social European

Propunerea de regulament al Consiliului de instituire a programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2028-2032 de completare a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a contribuției Comunității la proiectul ITER și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2025/1304

[COM(2025) 594 final – 2025/0594(NLE)]

(C/2026/3239)

Raportoare: **Alena MASTANTUONO**

Consilieră	Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA (pentru raportoare, Grupul I)
Procedura legislativă	EU Law Tracker
Sesizare	Consiliul Uniunii Europene, 24.9.2025
Temei juridic	Articolul 40 din Tratatul Euratom
Documentele Comisiei Europene	COM (2025) 594 – final Rezumatul documentului COM(2025) 594
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	9.3.2026
Data adoptării în sesiunea plenară	18.3.2026
Sesiunea plenară nr.	604
Rezultatul votului (pentru/împotrivă/ abțineri)	209/1/5

1. RECOMANDĂRI

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN (CESE)

1.1. **salută** propunerea de program de cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2028-2032 (denumit în continuare „programul”) și evidențiază rolul multilateral al acestuia în promovarea competitivității, securității și durabilității; subliniază, în acest scop, necesitatea de a asigura finanțare adecvată pentru program și de a extinde întreaga gamă de investiții, de la cercetare de bază până la implementare pe scară largă;

1.2. **consideră** că, pe lângă finanțarea din partea UE, sunt necesare creșterea finanțării din partea statelor membre și mobilizarea finanțării private; solicită o finanțare adecvată pentru societățile de toate dimensiunile și implicarea unei serii de actori în parteneriate transfrontaliere de cooperare în materie de cercetare și inovare, sporind astfel competitivitatea ecosistemelor industriale europene și securitatea economică a UE;

1.3. **evidențiază** importanța cooperării internaționale în dezvoltarea de noi tehnologii și soluții, recunoscând în același timp necesitatea evaluării și gestionării adecvate a riscurilor pentru a garanta că părțile terțe care nu îndeplinesc criteriile generale bazate pe valori și de securitate ale programului sunt excluse și că cooperarea protejează interesele economice și de securitate ale UE, inclusiv în ceea ce privește aspectele financiare și utilizarea rezultatelor;

1.4. **percepe** dezvoltarea energiei de fuziune ca fiind un element de finanțare crucial al programului și acordă importanță sprijinirii rolului UE în cadrul ITER, cu scopul de a consolida ecosistemul european al energiei de fuziune în contextul global și de a accelera adoptarea pe piață și implementarea energiei de fuziune în UE;

1.5. **subliniază** necesitatea finanțării adecvate pentru dezvoltarea altor tehnologii nucleare în sectorul energetic, inclusiv a reactoarelor modulare mici și avansate (SMR și AMR), a combustibililor avansați și a materialelor avansate, precum și a unor soluții sigure pentru gestionarea deșeurilor radioactive și a combustibilului uzat, cu accent special pe ciclul combustibilului nuclear;

1.6. **încurajează** concentrarea resurselor pe dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor nucleare în scopuri neenergetice, cum ar fi aplicațiile în sectoarele medical, spațial, agricol și industrial; consideră că prevenirea riscurilor și pregătirea pentru riscuri, precum și protecția cetățenilor și a mediului împotriva riscurilor la adresa securității și a siguranței sunt obiective transversale ale programului și solicită acțiuni de sensibilizare la aspectele nucleare prin comunicare și interacțiune cu reprezentanții societății civile;

1.7. **solicită** investiții corespunzătoare în dezvoltarea abilităților și a competențelor în domeniul nuclear, cu scopul de a asigura disponibilitatea atât a talentelor de nivel mondial, cât și a forței de muncă calificate; încurajează, în acest scop, integrarea aspectelor nucleare în educație la toate nivelurile și promovarea atractivității profesiilor din domeniul nuclear, concomitent cu consolidarea mobilității transfrontaliere și a colaborării în rețea prin implementarea unei infrastructuri de cercetare și de tehnologie de nivel înalt;

1.8. **susține** punerea în aplicare a abordării care vizează simplificarea din punctul de vedere al beneficiarilor, în toate elementele administrative ale programului și în toate etapele procedurilor de depunere a cererilor și de atribuire, și solicită ca procedurile și programele de lucru să devină ușor accesibile oricărui beneficiar potențial, inclusiv IMM-urilor;

1.9. **subliniază** că este necesar să se creeze o sinergie puternică între program, Fondul european pentru competitivitate (FEC), Orizont Europa și alte fonduri și programe relevante ale UE, inclusiv urmând o abordare axată pe rezultate, ținând seama, în același timp, de particularitățile ecosistemului și respectând principiul neutralității tehnologice.

2. NOTE EXPLICATIVE

Argumente orizontale

2.1. Prezentul aviz este cel mai nou element dintr-o serie de avize ale CESE privind programele de cercetare și formare ale Euratom, fiind precedat, cel mai recent, de avizele privind programul pentru perioada 2021-2025 ([1]) și pentru perioada 2026-2027 ([2]).

2.2. CESE a furnizat recent și alte câteva avize în domeniul nuclear, menționate la punctele relevante de mai jos. În plus, CESE contribuie la elaborarea noului CFM cu mai multe avize, inclusiv cu privire la FEC ([3]) și Orizont Europa ([4]), care sunt cele mai relevante în ceea ce privește programul.

Argumente în sprijinul recomandării 1.1 (programul)

2.3. Programul face parte din pachetul următorului cadru financiar multianual (CFM) și contribuie la mai multe priorități ale UE, inclusiv competitivitatea și securitatea globală (termenul „globală” acoperă diferitele dimensiuni ale securității). Obiectivele specifice ale programului, de a promova cercetarea în domeniul tehnologiilor nucleare sigure și inovatoare și de a asigura aptitudinile și talentele conexe în UE, sunt întru totul justificate. Pentru a realiza toate obiectivele programului, este necesar să se garanteze că pachetul financiar al acestuia va fi adecvat pentru punerea sa în aplicare.

([1]) JO C, C/2019/110, 22.3.2019.
([2]) JO C, C/2025/2968, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2968/oj.
([3]) JO C, C/2026/873, 27.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/873/oj.
([4]) Avizul CESE pe tema „Orizont Europa” (JO C, C/2026/1973, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1973/oj).

2.4. În același timp, este important să se urmărească realizarea de sinergii cu alte fonduri și programe conexe ale UE (cf. recomandarea 1.9), pentru a asigura investiții corespunzătoare pe parcursul diverselor etape de investiții, de la cercetare de bază până la implementare pe scară largă.

2.5. Cooperarea cu alte fonduri este necesară și din punctul de vedere al resurselor, având în vedere că pachetul financiar orientativ al programului este de 6,7 miliarde EUR pentru o perioadă de cinci ani, care înseamnă mai puțin de 6 % din pachetul pentru Orizont Europa și mai puțin de 4 % din pachetul pentru FEC pentru o perioadă de șapte ani.

Argumente în sprijinul recomandării 1.2 (colaborarea internă)

2.6. Având în vedere nevoile de investiții semnificative în domeniul programului, pe lângă creșterea finanțării din partea UE, este necesară și intensificarea eforturilor la nivelul statelor membre. Necesitatea de a răspunde provocărilor geopolitice, geoeconomice și de mediu obligă statele membre să consolideze investițiile în cercetare și inovare, în general, și în domeniul științei și tehnologiilor nucleare.

2.7. Sunt importante, de asemenea, mobilizarea finanțării private în acest scop și implicarea atât a actorilor publici, cât și a celor privați în parteneriate transfrontaliere de cooperare în materie de cercetare și inovare, care să includă întreprinderi, institute de cercetare, universități și alte părți interesate. Pe lângă societățile mari prezente preponderent în acest mediu de piață, start-upurile inovatoare pot aduce o contribuție valoroasă la dezvoltarea și adoptarea tehnologiei nucleare în mai multe puncte ale lanțurilor valorice. Parteneriatele versatile și transfrontaliere sunt vitale pentru consolidarea ecosistemelor industriale europene și, prin urmare, a competitivității globale și a securității economice a UE.

2.8. Capacitatea tehnologică solidă este un aspect din ce în ce mai important în stabilirea influenței și a puterii la nivel mondial. Comunitatea de cercetare în domeniul nuclear este formată în mare parte din societăți mari și din entități publice. Prin urmare, este esențial să se garanteze resurse suficiente pentru actorii mari și să li se stimuleze eforturile în materie de cercetare, dezvoltare și inovare. În același timp, este importantă consolidarea rolului întreprinderilor mai mici, cum ar fi start-upurile inovatoare. În acest scop, rata de finanțare maximă ar trebui stabilită la 100 % pentru societățile de toate dimensiunile în etapa acțiunilor de cercetare și inovare și, respectiv, la 100 % pentru IMM-uri și la 70 % pentru societățile mari, în cazul acțiunilor de inovare.

Argumente în sprijinul recomandării 1.3 (cooperarea internațională)

2.9. Pentru dezvoltarea de tehnologii și soluții noi sunt necesare resurse remarcabile, care nu sunt posibile fără o cooperare internațională. Așadar, cooperarea cu părțile terțe este necesară pentru ca UE să-și dezvolte capacitatea și rolul global în domeniul nuclear.

2.10. Pe de altă parte, riscurile legate de cooperarea cu părțile terțe trebuie evaluate și gestionate în mod adecvat. Trebuie să se garanteze că această cooperare ține seama de interesele economice ale UE, atât în ceea ce privește contribuțiile, cât și beneficiile. De asemenea, este esențială protejarea securității economice a UE, de la aprovizionarea cu materii prime până la protecția drepturilor de proprietate intelectuală.

2.11. Pe lângă condițiile legate de protejarea intereselor economice directe și în materie de securitate ale UE, criteriile propuse pentru participarea țărilor terțe la program includ și criterii generale bazate pe valori. Acestea ar trebui să fie puse în aplicare cu strictețe, fiind excluse țările care nu le îndeplinesc sau care încalcă principiile păcii și securității internaționale.

Argumente în sprijinul recomandării 1.4 (energia de fuziune)

2.12. Având în vedere oportunitățile semnificative pe care le oferă energia de fuziune, este esențial să se aloce o finanțare suficientă pentru promovarea acesteia. Pentru a depăși obstacolele științifice, tehnologice și de piață care împiedică dezvoltarea și adoptarea energiei de fuziune, toate etapele de investiții ar trebui considerate în ansamblu, de la cercetarea prin desfășurarea de proiecte-pilot până la exploatarea și implementarea pe scară largă, incluzând infrastructura necesară. Viitoarea comunicare a Comisiei privind strategia UE în domeniul fuziunii ar trebui să ofere un cadru cuprinzător în acest scop.

2.13. S-a propus ca o parte importantă a bugetului programului (4 miliarde EUR) să fie alocată contribuției UE la proiectul ITER. Acest lucru se justifică, având în vedere necesitatea de a accelera adoptarea pe piață a energiei de fuziune și de a consolida ecosistemul european. Totodată, se completează, astfel, și inițiativa programului Orizont Europa privind proiectul „Fusion Moonshot”, care își propune să soluționeze provocările legate de utilizarea energiei de fuziune în rețeaua UE.

Argumente în sprijinul recomandării 1.5 (alte investiții în energie nucleară)

2.14. Necesitatea sporită de securitate a aprovizionării și de decarbonizare a sistemelor energetice a făcut ca energia nucleară să fie o opțiune mai atractivă în producția de energie, deși statele membre sunt cele care își aleg propriul mix energetic. Înlocuirea combustibililor fosili cu surse de energie cu zero emisii și cu emisii de CO_2 reduse nu este doar o chestiune de producție de energie, ci este importantă și pentru eforturile de decarbonizare ale diferitelor industrii și ale altor consumatori de energie. Aceasta necesită consolidarea investițiilor în dezvoltarea și adoptarea tehnologiilor și sistemelor nucleare inovatoare, sigure și securizate, astfel cum se indică în avizul CESE ([5]) referitor la Comunicarea Comisiei ([6]) privind programul nuclear cu caracter informativ 2025.

2.15. Reactoarele modulare mici și cele avansate sunt exemple de tehnologii cu potențial în creștere. Reactoarele modulare mici au fost recunoscute ca fiind o soluție curată și flexibilă pentru a produce energie electrică și căldură pentru aplicații rezidențiale și industriale, inclusiv pentru producția de hidrogen. Planul de acțiune strategic al Alianței europene pentru reactoarele modulare mici ([7]) (European Alliance on Small Modular Reactors) urmărește să introducă reactoarele modulare mici și să ajute industria UE să crească și să concureze la nivel mondial. Planul de acțiune urmează să fie sprijinit prin finanțare din partea UE, inclusiv prin programul Euratom. Acesta oferă și o bază pentru viitoarea strategie a Comisiei Europene privind reactoarele modulare mici.

2.16. Deoarece sunt deja în măsură să sprijine obiectivele climatice ale UE pe termen scurt, mediu și lung, tehnologiile de fisiune merită mai multă recunoaștere prin creșterea finanțării alocate fisiunii și prin atribuirea unui coeficient de 100 % pentru atenuarea schimbărilor climatice, în temeiul Regulamentului de instituire a unui cadru de monitorizare a cheltuielilor bugetare și de performanță a bugetului și de stabilire a altor norme orizontale pentru programele și activitățile Uniunii. Acțiunile inovatoare legate de tehnologiile de fisiune (reactoare modulare mici, reactoare modulare avansate, ciclul combustibilului) ar trebui, de asemenea, să fie eligibile pentru proiecte Moonshot în cadrul Orizont Europa.

2.17. De asemenea, sunt necesare eforturi susținute pentru a îmbunătăți gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive și a combustibilului uzat ([8]). Este nevoie de eforturi specifice pentru a dezvolta ciclul combustibilului nuclear, răspunzând astfel provocărilor geopolitice legate de securitatea aprovizionării cu combustibil și îmbunătățind siguranța mediului. Având în vedere cât de important este să se asigure o gestionare sigură și protejată a deșeurilor radioactive, este necesară creșterea capacității EURAD 2 (Programul comun european privind gestionarea deșeurilor radioactive) pentru a răspunde mai dinamic nevoilor în evoluție și modificărilor la nivelul politicilor în acest domeniu, cu implicarea societății civile.

2.18. În linii mari, programul trebuie să țină seama de nevoile pe întreaga durată de viață a materialelor, tehnologiilor și instalațiilor nucleare, acoperind aprovizionarea cu materii prime, producția, logistica, dezafectarea și gestionarea deșeurilor. Sunt necesare, de asemenea, soluții avansate pentru continuitatea și modernizarea exploatării în condiții de siguranță a instalațiilor existente.

2.19. Totodată, este important să fie recunoscuți și implicați diferiții actori care intervin în lanțurile valorice. De exemplu, IMM-urile joacă un rol crucial în numeroase părți ale lanțurilor valorice legate de tehnologiile nucleare. De asemenea, acestea acționează într-o varietate mare de sectoare.

Argumente în sprijinul recomandării 1.6 (utilizări în scopuri neenergetice)

2.20. Ar trebui acordată mai multă atenție oportunităților pe care le oferă știința și tehnologiile nucleare în numeroase sectoare, altele decât producția de energie, cum ar fi aplicațiile radiațiilor ionizante în sectoarele sănătății, agriculturii, spațiului și industriei. Acestea sunt relevante și pentru statele membre care nu utilizează energia nucleară în mixul lor energetic.

2.21. În sectorul sănătății, tehnologiile radiologice și nucleare sunt deosebit de importante în lupta împotriva cancerului în toate stadiile, acoperind depistarea, diagnosticul, tratamentul și îngrijirea. Pentru a răspunde cererii tot mai mari de radioizotopi în domeniul sănătății, trebuie depășite mai multe provocări: gradul ridicat de dependență de țările terțe pentru anumite materiale sursă esențiale, îmbătrânirea reactoarelor de cercetare și întârzierea planurilor de a construi altele noi, precum și nearmonizarea la nivelul UE a punerii în aplicare a reglementărilor aplicabile, cum ar fi cele în domeniul nuclear, farmaceutic și al transporturilor.

([5]) JO C, C/2026/883, 27.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/883/oj.
([6]) COM(2025)0315.
([7]) Planul de acțiune strategic al Alianței europene pentru reactoarele modulare mici.
([8]) JO C, C/2025/110, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/110/oj.

2.22. În această privință, sunt necesare progrese tangibile în punerea în aplicare a Agendei strategice privind aplicațiile medicale ale radiațiilor ionizante (SAMIRA) și a Inițiativei europene privind Platforma Europeană pentru Radioizotopi (ERVI) în legătură cu Planul european de combatere a cancerului, inclusiv prin contribuția ERVI la abordarea mai eficientă a dependențelor și la construirea unor capacități de producție de uraniu slab îmbogățit de înaltă puritate (HALEU) și de izotopi stabili în Europa ([9]).

2.23. Protecția cetățenilor și a mediului trebuie considerată o abordare transversală pe tot parcursul programului, atât în domeniul energetic, cât și în cel neenergetic. Deși prevenirea riscurilor pentru siguranță trebuie să fie o prioritate, este la fel de necesar să se aloce finanțare adecvată pentru îmbunătățirea pregătirii pentru situații excepționale, cum ar fi accidentele nucleare. De asemenea, sunt esențiale prevenirea și pregătirea pentru riscurile pentru securitate generate de transportul ilegal și utilizarea ilegală a materialelor radioactive.

2.24. Având în vedere rolul multilateral al tehnologiilor nucleare în economie și în societate, este necesară sensibilizarea în raport cu aspectele nucleare și cu obiectivele și rezultatele programului prin comunicare și interacțiune cu diferiți actori ai societății civile, inclusiv cu reprezentanți ai întreprinderilor, ai lucrătorilor și ai cetățenilor în general.

Argumente în sprijinul recomandării 1.7 (aptitudini și talente)

2.25. Disponibilitatea talentelor de nivel mondial în domeniul nuclear este o condiție prealabilă pentru ca UE să obțină și să mențină un rol important în contextul global. Aceasta poate fi obținută printr-un nivel de educație ridicat, împreună cu un mediu de cercetare și inovare care promovează excelența și oferă acces la infrastructură avansată de cercetare și de tehnologie. Centrul Comun de Cercetare (JRC) joacă un rol vital în această privință.

2.26. În plus, pentru a avea succes în domeniul nuclear este nevoie de profesioniști calificați și de o forță de muncă pentru sarcinile practice, de la inspectori și lucrători de procesare pentru centralele nucleare și până la personal medical și sanitar. Prin urmare, este esențial să se aloce o finanțare adecvată programului pentru a promova dezvoltarea aptitudinilor și a competențelor, care trebuie să completeze investițiile naționale în educație și formare.

2.27. Pentru a obține și a menține mentalitatea, aptitudinile și competențele necesare este nevoie ca, pe lângă sensibilizarea generală, aspectele nucleare să fie integrate în educație la toate nivelurile, de la școlile primare până la formarea profesională și învățământul superior, completate de calificare profesională adaptată. Educația în disciplinele STEM constituie un fundament pentru dezvoltarea în continuare a aptitudinilor pentru toți.

2.28. De asemenea, este necesar să se promoveze atractivitatea profesiilor din domeniul nuclear, în special pentru tineret, și să se încurajeze ocuparea de către femei a locurilor de muncă din acest domeniu. Potrivit analizei Agenției Internaționale a Energiei (AIE) ([10]), salariile în sectorul nuclear ocupă locul doi ca mărime din sectorul energetic, după sectorul petrolului și gazelor. Ponderea rolurilor de conducere deținute de femei în sectorul nuclear prezintă tendințe promițătoare și depășește în prezent media de 25 % la nivelul întregii economii.

2.29. Este necesară intensificarea cooperării între statele membre pentru a completa eforturile naționale și a genera sinergii și beneficii suplimentare în ceea ce privește talentele și aptitudinile. Același lucru se aplică și cooperării internaționale, inclusiv cooperării pentru cercetare, pentru a îmbunătăți excelența științifică și tehnologică și schimbul de expertiză în operațiunile practice. Disponibilitatea infrastructurii de cercetare și de inovare de nivel înalt și accesul la aceasta sunt vitale pentru îmbunătățirea mobilității și a colaborării în rețea a talentelor.

Argumente în sprijinul recomandării 1.8 (simplificarea)

2.30. Simplificarea trebuie să fie o abordare generală, care se aplică tuturor elementelor administrative ale programului și în toate etapele procesului, de la programe de lucru până la proceduri de depunere a cererilor și de atribuire. Măsurile de simplificare ar trebui puse în aplicare în principal din punctul de vedere al beneficiarilor, garantând că procedurile și programele de lucru sunt ușor de accesat și de înțeles pentru toate tipurile de beneficiari, inclusiv pentru IMM-uri ([11]).

([9]) JO C, C/2024/4661, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4661/oj.
([10]) AIE, World Energy Employment (Ocuparea forței de muncă în sectorul energetic la nivel mondial), 2025.
([11]) A se vedea și JO C, C/2026/873, 27.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/873/oj.

2.31. De asemenea, este important să se garanteze că structura și guvernanța programului sunt clare și raționalizate, ceea ce ajută și beneficiarii să parcurgă procedurile. În plus, normele clare și transparente privind acordarea de granturi și un peisaj general de finanțare încurajator sunt esențiale pentru beneficiarii potențiali, ceea ce necesită găsirea unui echilibru corespunzător între predictibilitate și flexibilitate.

Argumente în sprijinul recomandării 1.9 (sinergia)

2.32. Articolul 7 din proiectul de regulament propune consolidarea sinergiilor dintre programul Euratom și alte programe ale UE, menționându-se că un singur proiect poate beneficia de finanțare atât prin programul Euratom, cât și din alte surse europene. Sinergia consolidată între diferite instrumente de finanțare – cum ar fi FEC, Orizont Europa și alte fonduri și programe relevante ale UE – este cât se poate de binevenită. Deoarece programul este legat de toate cele patru componente de politică ale FEC, de la tranziția curată și cea digitală până la aspecte legate de sănătate și spațiu, sinergiile și beneficiile ar trebui luate în considerare în toate aceste subiecte.

2.33. Pentru ca sinergiile să devină viabile, finanțarea trebuie să se bazeze pe o abordare axată pe rezultate și trebuie să se aplice pe deplin principiul neutralității tehnologice.

3. PROPUNERI DE AMENDAMENTE LA PROPUNEREA LEGISLATIVĂ A COMISIEI EUROPENE

Amendamentul 1

legat de recomandarea 1.3

modificarea articolului 8 alineatul (3) litera (b)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CESE
Articolul 8 alineatul (3) litera (b) se angajează în favoarea unei economii de piață deschise, bazate pe norme, incluzând un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală și respectarea drepturilor omului, susținută de instituții democratice;	Articolul 8 alineatul (3) litera (b) se angajează în favoarea unei economii de piață deschise, bazate pe norme, incluzând un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală și respectarea drepturilor omului, susținută de instituții democratice***, precum și respectarea principiilor păcii și securității internaționale***;

Expunere de motive

A se vedea punctul 2.11.

Amendamentul 2

legat de recomandarea 1.5

obiectiv specific suplimentar la articolul 3 alineatul (2), după litera (b)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CESE
	Articolul 3 alineatul (2) litera (b), literă suplimentară ***înregistrarea de progrese în domeniul cercetării și dezvoltării privind soluții inovatoare și sigure de producere a energiei prin fisiune, inclusiv privind sisteme de reactoare și întregul ciclu al combustibilului nuclear;***

Expunere de motive

A se vedea punctele 2.14-2.19.

Amendamentul 3

legat de recomandarea 1.5

obiectiv specific suplimentar în anexă, după obiectivele specifice nr. 2(a) și 2(b)

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CESE
	Obiectivul specific 2(b), literă suplimentară ***Pe lângă activitățile relevante pentru energia prin fisiune menționate la obiectivele specifice 2(c) și 2(d) (siguranță și securitate, gestionarea deșeurilor, aptitudini și competențe):*** ***(i) sprijinirea dezvoltării unor tehnologii de producție de energie pe bază de fisiune, inclusiv a reactoarelor modulare mici (SMR) și a reactoarelor modulare avansate (AMR);*** ***(ii) sprijinirea dezvoltării combustibililor avansați și a unor întregi cicluri ale combustibililor;*** ***(iii) îmbunătățirea soluțiilor pentru menținerea și modernizarea exploatării în condiții de siguranță a instalațiilor existente;*** (iv) ***stimularea creării unor ecosisteme europene pentru dezvoltarea și adoptarea unor soluții inovatoare de producere a energiei prin fisiune.***

Expunere de motive

A se vedea punctele 2.14-2.19.

Amendamentul 4

legat de recomandarea 1.7

modificarea alineatului (2) litera (d) de la articolul 3

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CESE
Articolul 3 alineatul (2) litera (d) dezvoltarea, menținerea și utilizarea expertizei și a competențelor în domeniul nuclear prin educație și formare și sprijinirea accesului la infrastructuri de cercetare de ultimă generație, asigurând durabilitatea pe termen lung și excelența operațională a acestora și	Articolul 3 alineatul (2) litera (d) dezvoltarea, menținerea și utilizarea expertizei și a competențelor în domeniul nuclear prin ***sensibilizare,*** educație ***la toate nivelurile*** și formare și ***prin*** sprijinirea accesului la infrastructuri de cercetare de ultimă generație, asigurând durabilitatea pe termen lung și excelența operațională a acestora și

Expunere de motive

A se vedea punctele 2.25-2.29.

Amendamentul 5

legat de recomandările 1.6 și 1.7

se adaugă un punct nou (vi) la obiectivul specific 2(d) din anexă

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CESE
	(vi) ***sensibilizarea cu privire la aspectele nucleare și la program prin comunicare și interacțiune cu societatea civilă, inclusiv cu reprezentanții întreprinderilor, lucrătorilor și cetățenilor în general.***

Expunere de motive

A se vedea punctele 2.24 și 2.27.

Amendamentul 6

Legat de recomandarea 1.2

Se adaugă un alineat nou la articolul 12, după alineatul (2).

Textul propus de Comisia Europeană	Amendamentul CESE
	Alineat nou după articolul 12 alineatul (2) ***Prin derogare de la articolul 27 din Regulamentul [de instituire a programului-cadru Orizont Europa], în etapa acțiunilor de cercetare și inovare se pot rambursa până la 100 % din costurile eligibile totale ale unei acțiuni în cadrul programului Euratom, atât pentru IMM-uri, cât și pentru alte entități juridice cu scop lucrativ.***

Expunere de motive

A se vedea punctul 2.8.

Bruxelles, 18 martie 2026.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Séamus BOLAND

ANEXĂ

AMPRENTA LEGISLATIVĂ

LISTA REPREZENTANȚILOR DE INTERESE DE LA CARE RAPORTOAREA A PRIMIT CONTRIBUȚII

Lista de mai jos este întocmită în mod pur voluntar, sub responsabilitatea exclusivă a raportoarei. Raportoarea a primit contribuții de la următorii reprezentanți de interese (organizații și/sau persoane cu activități independente) în pregătirea avizului TEN/864 pe tema „Programul pentru cercetare și formare al Euratom 2028-2032”:

Organizații și/sau persoane fizice care desfășoară activități independente:

Newcleo

nuclearеurope

Orano

Urenco